

Landslaget for språklig samling
c/o Thomas Hoel
Vestlia 17
1712 Grålum

Grålum 14. mai 2019

E-post: leder@sprakligsamling.no
Hjemmeside: www.sprakligsamling.no

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Innspill til språkmeldinga

Landslaget for språklig samling (LSS) ser språkpolitikk i sammenheng med arbeidet for ei demokratisk samfunnsutvikling. Vi arbeider for en språksituasjon som skal gjøre det lettest mulig for folk å delta aktivt som språkbrukere i samfunnslivet. Ut fra dette grunnsynet ønsker LSS å fremme følgende innspill til språkmeldinga:

l) Innspill

Ved tidligere normeringer av nynorsk og bokmål har tilnærming mellom målformene vært ett av flere moment i beslutningsgrunnlaget. LSS ønsker at språkmeldinga og den kommende språklova skal fortsette i dette sporet og ta inn vurderinger og bestemmelser som sikrer videre utvikling av nynorsk og bokmål fram mot ett fellesnorsk skriftspråk.

Grunngiving

For de yngre generasjonene er skillet mellom nynorsk og bokmål i stigende grad irrelevant, lite produktivt og i dag mer av historisk enn praktisk interesse. Det er flere grunner til det:

- a. I løpet av mer enn 100 år med normering har nynorsk og bokmål kommet stadig nærmere hverandre. Forskjellene mellom de to normene er i dag ikke større enn at mange opplever det som lite meningsfylt å skille skarpt mellom dem.
- b. Nye ord og vendinger som kommer inn i norsk talemål, kommer i regelen inn i nynorsk og bokmål i samme form.
- c. Sosiale medier gir alle mulighet til å ytre seg skriftlig på en arena der personlig uttrykksform går foran rettskrivningsregler.
- d. Skriftspråket bør bygge på talemålet og utvikle seg i takt med det. Moderne kommunikasjoner og et samfunn med stigende mobilitet har gjort talemålet i Norge stadig mer enhetlig. Skarpe dialektskiller har allerede forsvunnet eller er i ferd med å forsvinne; talt norsk oppleves i dag som et kontinuum av varianter som samler seg om et mindre antall hovedvarianter. Muligheten for å samle disse hovedvariantene i ett felles skriftspråk har antakelig aldri vært større.

II) Innspill

LSS ønsker at den nye språklova skal sikre at det fortsatt skal være staten som fastsetter de offisielle skriftspråksnormalene. Videre må det klargjøres at denne fastsettinga bare skal omfatte rettskriving og bøyning, ikke ordvalg og syntaks. Talemål og uttale skal ikke normeres.

Grunngiving

LSS mener at skriftspråket er et samfunnsanliggende av vesentlig betydning for den politiske styringa av landet. Skriftspråket er også en viktig faktor for utviklinga av norsk kultur. LSS mener derfor at språknormering, på samme måte som andre sentrale samfunnsoppgaver, må være underlagt demokratisk styring og statlig kontroll, for eksempel gjennom et direktorat som Språkrådet. LSS mener det vil være både udemokratisk og uansvarlig å overlate normeringa av nynorsk og bokmål til private institusjoner med formålsparagraf og rekrutteringsprosedyrer som er unndratt demokratisk styring.

Bredden i det norske språket møter vi først og fremst i den rike spennvidda i ordvalg og uttrykksmåter. Dette er en kulturell rikdom som LSS ønsker skal bevares og blomstre. Det er på dette området språket nydannes og utvikler seg. For å sikre en landsdekkende språklig uttrykkfrihet er det viktig at ordvalg og syntaks ikke inngår i skriftspråksnormeringa.

III) Innspill

LSS ønsker å støtte ei utvikling mot et framtidig fellesnorsk skriftspråk som alle norsktalende kan kjenne seg hjemme i. Derfor ønsker LSS at språkmeldinga og den kommende språklova skal gi klar støtte til de formene i bokmål og nynorsk som ligger nært opp til de mest utbredte formene i norsk talemål.

Grunngiving

LSS ønsker at alle norsktalende skal ha gode muligheter for å delta språklig aktivt i samfunnsliv og samfunnsdebatt. Det er en demokratisk rettighet å ha tilgang til et skriftspråk man kan bruke til å fremme sine synspunkter og forsvare sine meninger. Hver enkelt må oppleve nærhet til skriftspråket og ha tillit til at talemålet deres gir dem det nødvendige grunnlaget for å uttrykke seg skriftlig. Ei forutsetning for dette er at alle må ha rett til opplæring på et skriftspråk som ligger nært deres eget talemål. Derfor arbeider LSS for å fremme uttrykksformer som ligger nært opp til de mest utbredte formene i norsk talemål.

IV) Innspill

LSS ønsker at språkmeldinga og den nye språklova skal oppfordre aviser og tidsskrifter til å trykke innsendte bidrag og innlegg uten å endre språkforma til innsenderen.

Grunngiving

Retten til å framstå med egen språkform er det som praktiseres i sosiale medier, og det bør være en sjølsagt ting. Om ei avis eller et tidsskrift ønsker å ta inn innlegg eller bidrag, er det innholdet og ikke forma som må være det vesentlige. Utover retting av åpenbare trykkfeil må enhver endring av språkforma i innsendte manus være avklart med innsenderen.